

VI. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

VI.A. Περίληψη γραπτού λόγου

VI.A. α) Τι πρέπει να προσέχω σε μια περίληψη

Ερώτηση συνδυασμού αντικειμενικού τύπου και σύντομης απάντησης

Να επιβεβαιώσετε ή να απορρίψετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ισχυρισμών, σημειώνοντας Χ στο αντίστοιχο πλαίσιο. Να δικαιολογήσετε τις επιλογές σας.

Σωστό Λάθος

1. Το νόημα και το πνεύμα ενός κειμένου δεν μπορεί να διασωθεί από καμία περίληψή του.	☐	☐
2. Ένα κείμενο μπορεί να αντιπροσωπεύεται κάλλιστα από το διάγραμμά του.	☐	☐
3. Σε μία περίληψη δεν επιτρέπεται να επαναλαμβάνουμε τα παραδείγματα που πιθανόν περιέχει το κείμενο.	☐	☐
4. Στην περίληψη δεν χρειάζεται να διατηρήσουμε το ύφος του συντάκτη του κειμένου.	☐	☐
5. Ο τίτλος ενός κειμένου μπορεί να θεωρηθεί μία περίληψη της περιλήψής του.	☐	☐
6. Για να είναι η περίληψη δημιουργική, πρέπει να διατυπώνουμε τη γνώμη μας για τα γραφόμενα.	☐	☐

VI.A. β) Συγκρίνω δύο περιλήψεις (μια εκτενή και μια συνοπτική) του ίδιου κειμένου

VI.A. β) 1. Ερωτήσεις ελεύθερης ανάπτυξης

VI.A. β) 1.1. Να διαβάσετε το ακόλουθο κείμενο και το διάγραμμα που δίνεται μετά από αυτό. Να συνθέσετε δύο περιλήψεις βάσει του διαγράμματος: μία συνοπτική, που θα περιέχει τα στοιχεία του εσωτερικού κύκλου του διαγράμματος και μία εκτενή, που θα περιέχει όλα τα στοιχεία του

διαγράμματος. Έπειτα, να συγκρίνετε τις δύο περιλήψεις. Σε ποιες συνθήκες επικοινωνίας (χώρος, χρόνος, διάυλος, βαθμός ενημέρωσης του αναγνώστη για το θέμα κλπ) θα χρησιμοποιούσατε καθεμιά από αυτές τις περιλήψεις;

Αυτόματοι μεταφραστές

Στην εποχή της τηλεόρασης η κινούμενη εικόνα και ο ήχος έχουν την πρώτη θέση στις επικοινωνιακές προτιμήσεις του κοινού. Πολλοί είχαν προβλέψει τον θάνατο του γραπτού λόγου και εν μέρει επιβεβαιώθηκαν, μια και πολλές από τις πληροφορίες που παίρναμε μέσω του γραπτού λόγου πέρασαν πια στον ήχο και στην εικόνα. Έχει όμως ο καιρός κάτι γυρίσματα! Κανένας δεν είχε μπορέσει να προβλέψει την άνθιση του Ίντερνετ, το οποίο βεβαίως στηρίζεται στον γραπτό λόγο και μάλιστα έξυπνα δομημένο και προσβάσιμο με πολλαπλούς τρόπους.

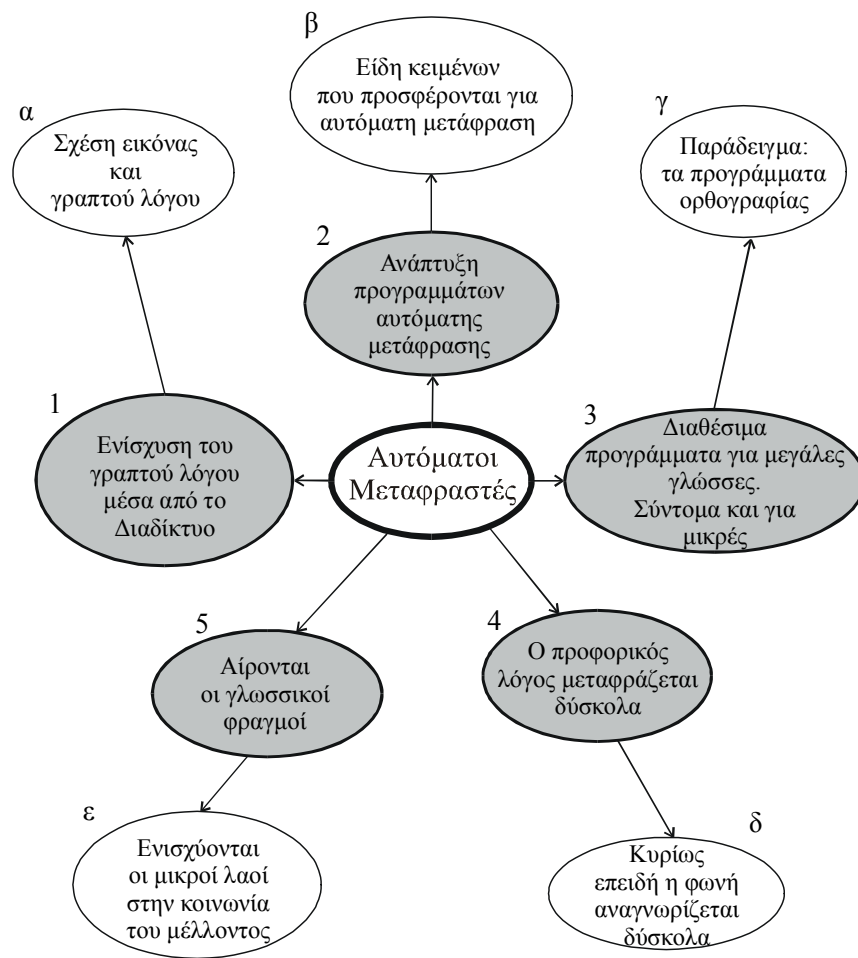
Το καλό με τον γραπτό λόγο είναι βέβαια ότι προσφέρεται για κάθε είδους επεξεργασία. Για παράδειγμα, μπορούμε να τυπώσουμε ένα κείμενο και να το διαβάσουμε όποτε θέλουμε, μπορούμε όμως να πάρουμε ένα κομμάτι του και να το ενσωματώσουμε σε ένα δικό μας κείμενο. Ακόμη, μπορούμε να το μεταφράσουμε με έναν αυτόματο μεταφραστή. Μην πάει το μυαλό σας σε κάποια ειδική συσκευή. Οι μοντέρνοι αυτόματοι μεταφραστές δεν είναι παρά μεγάλα προγράμματα που «τρέχουν» σε υπολογιστές. Τους τροφοδοτούμε με ένα κείμενο σε μια γλώσσα και μάς παράγουν το ίδιο κείμενο σε μια άλλη με ικανή πιστότητα. Χωρίς να ισχυριζόμαστε ότι οι αυτόματοι μεταφραστές σήμερα είναι επαρκείς, εντούτοις βρίσκονται σε τέτοιο σημείο, ώστε μπορούμε να ελπίζουμε ότι σε μια πενταετία θα είναι επαρκέστατοι για το μεγαλύτερο ποσοστό των συνηθισμένων κειμένων. Βεβαίως, λογοτεχνικά κείμενα, κείμενα με φαντασία και πολλές μεταφορές και παρομοιώσεις θα παραμένουν δυσπρόσιτα σε κάθε μηχανική ευφυΐα, αλλά αυτό δεν είναι προς θάνατο. Τα συνήθη δημοσιογραφικά και εγκυκλοπαιδικά κείμενα ήδη μεταφράζονται με επάρκεια και κάθε μέρα που περνάει οι μεταφραστές γίνονται και καλύτεροι. Σήμερα είναι λίγες οι γλώσσες που υποστηρίζονται και φυσικά είναι αυτές που ομιλούνται από μεγάλο αριθμό ανθρώπων και ανήκουν σε χώρες με μεγάλη οικονομική ανάπτυξη. Έτσι, η αγγλική, η γαλλική, η γερμανική, η ιταλική και η ισπανική γνωρίζουν μεγαλύτερη πρόοδο από τα κινέζικα ή τα ελληνικά. Σταδιακά όμως και καθώς αναπτύσσεται ο

κορμός της τεχνολογίας, η προσθήκη νέων γλωσσών θα γίνει πιο εύκολη υπόθεση. Άλλωστε το έργο το είδαμε και με τους ορθογραφικούς διορθωτές, που για χρόνια δεν υπήρχαν στα ελληνικά, ενώ υπήρχαν στις «μεγάλες» γλώσσες- σήμερα η αυτόματη ορθογραφική διόρθωση είναι στάνταρτ χαρακτηριστικό των επεξεργαστών κειμένου.

Και γιατί να μη γίνεται μετάφραση και στον προφορικό λόγο; Πολύ απλά, η απαιτούμενη τεχνολογία είναι αρκετά πιο δύσκολη. Η αναγνώριση φωνής έχει ακόμη αρκετά χρόνια μπροστά της, ιδιαίτερα σε άλλες γλώσσες πλην της αγγλικής. Επιπλέον, μια αυτόματη μετάφραση πρέπει να βασιστεί στα προγράμματα του γραπτού λόγου. Ο χρόνος λοιπόν που θα χρειαστεί μπορεί να είναι πολύ μεγαλύτερος, χωρίς να υπάρχουν αυτή τη στιγμή σαφείς προοπτικές.

Τους αυτόματους μεταφραστές μπορεί να τους βρει κανείς σε πολλές μεριές στο Διαδίκτυο, όπου υπάρχουν δωρεάν προγράμματα μετάφρασης για τις «μεγάλες» γλώσσες. Αν και ατελείς, οι μεταφραστές αυτοί μας δείχνουν το τοπίο του αύριο, ενώ βεβαίως είναι και ένα πανέμορφο παιχνίδι για όσους γνωρίζουν δύο γλώσσες, π.χ. αγγλικά και γαλλικά ή αγγλικά και γερμανικά. Πέρα από αυτό όμως μας βοηθούν να συνειδητοποιούμε ότι ο φραγμός της γλώσσας δεν θα υπάρχει στις επόμενες γενιές και η επικοινωνία των ανθρώπων θα μπορεί να γίνεται εύκολα με τη χρήση της μητρικής γλώσσας όλων. Σε ένα πιο προχωρημένο επίπεδο, μια τέτοια εξέλιξη σημαίνει και ενδυνάμωση της πολιτισμικής ταυτότητας των μικρότερων λαών, χωρίς αποξένωση από την παγκόσμια κοινωνία του εγγύς μέλλοντος.

Άρθρο του Θ. Σπίνουλα από τον εβδομαδιαίο τύπο, ελαφρά διασκευασμένο.

VI. Α. β) 1.2. Υποθέστε ότι το κείμενο αυτής της άσκησης προέρχεται από το ημερολόγιό σας. Εφαρμόζοντας τις τεχνικές πύκνωσης που δίνονται στη συνέχεια, να συνθέσετε μια συντομότερη παραλλαγή αυτού του κειμένου, η οποία και αποτελεί τμήμα μιας επιστολής που στέλνετε σε μια φίλη. Έπειτα, μιλώντας στο τηλέφωνο υπό πίεση χρόνου, να αποδώσετε το περιεχόμενο του κειμένου χρησιμοποιώντας τις θεματικές προτάσεις των παραγράφων.

Τεχνικές πύκνωσης - παραδείγματα

Απαλοιφή ονοματικού προσδιορισμού:

α) η όμορφη πόλη → η πόλη

β) Αντικατάσταση μιας σειράς υπωνύμων από το υπερόνυμό τους:

αυτοκίνητα, αεροπλάνα, καράβια, τρένα → μέσα μεταφοράς,

η Ζάκυνθος, η Κεφαλονιά, η Ιθάκη, η Λευκάδα, η Κέρκυρα, οι Παξοί → τα Ιόνια νησιά

γ) Αντικατάσταση μιας περιόδου από τη λεκτική πράξη⁹ που δηλώνει:

Η μητέρα του Νίκου είπε στον καθηγητή της τάξης ότι στο γιο της έτυχε μια οικογενειακή υποχρέωση, κοιμήθηκε αργά και γι' αυτό δεν ήρθε στο σχολείο τη Δευτέρα. → Η μητέρα του Νίκου δικαιολόγησε τις απουσίες του γιου της .

δ) Αντικατάσταση μιας σειράς ενεργειών από μία φράση που επιγράφει την όλη πράξη:

Τηλεφώνησα, για να επιβεβαιώσω την ημέρα και την ώρα, αγόρασα ρούχα κατάλληλα για την περίπτωση, έψαξα για ένα ανάλογο δώρο και εξασφάλισα και συνοδό. → Ετοιμάστηκα για το πάρτι.

Ένα καταπληκτικό, φωτεινό πρωινό, αντάξιο των πρώτων ημερών της Άνοιξης, άκουσα το γνωστό κουδούνισμα του τηλεφώνου. Στην άλλη άκρη του σύρματος ήταν η φίλη μου με φωνή ασυνήθιστα μυστηριώδη, αλλά και σαφώς χαρούμενη.

«Πώς σχεδιάζεις να περάσεις το επόμενο καλοκαίρι;», ρώτησε με ύφος παιχνιδιάρικο. Και συνέχισε χωρίς να περιμένει απάντηση: «Δύσκολα πάντως θα βρεις πρόταση καλύτερη από τη δική μου». Και για να προλάβει την απορία

⁹ Οι λεκτικές πράξεις αναφέρονται στις σελ. 139-140 του Α' τεύχους της Έκφρασης-Έκθεσης.

μου, συμπλήρωσε: «Μόλις πληροφορήθηκα ότι κέρδισα σε ένα ξεχασμένο διαγωνισμό μία απίθανη κρουαζιέρα για δύο στο Αιγαίο Σκόπελο και Σκιάθο, Σύρο, Πάρο, Νάξο, Μύκονο, Σαντορίνη, Ρόδο, Σάμο, Κω! Και εφόσον ούτε ο αδερφός μου, ούτε οι γονείς μου ενδιαφέρονται, σκέφτηκα εσένα, που συνήθως δεν έχεις πού να πας το καλοκαίρι. Δεν φαντάζομαι να υπάρχει απρόβλεπτο «εμπόδιο;»

«Μου λες αλήθεια ή αστειεύεσαι;» κατάφερα να ρωτήσω, μετά από μερικά δευτερόλεπτα αμηχανίας, ενώ παράλληλα σκεφτόμουν τι θα μπορούσαν να σημαίνουν όλα αυτά και προσπαθούσα να μην αφεθώ σ' έναν ενθουσιασμό που ίσως αποδεικνυόταν αβάσιμος.

Η απάντησή της μου διέλυσε τις επιφυλάξεις: «Θα ήταν κακόγουστο εκ μέρους μου τέτοιο αστείο. Μιλώ πολύ σοβαρά και αν σου αρέσει η ιδέα, καλά θα κάνεις να αρχίσεις να ετοιμάζεσαι. Η κρουαζιέρα είναι προγραμματισμένη για το δεύτερο δεκαήμερο του Ιουλίου.» Ευτυχώς που ξεπέρασα την έκπληξή μου και είπα: «Ευχαριστώ που με σκέφτηκες, ευχαριστώ για την πρόταση και ευχαριστώ προκαταβολικά και για την κρουαζιέρα.»

Μόλις τελείωσαν οι εξετάσεις στο σχολείο, αγόρασα χάρτη με τα νησιά που θα βλέπαμε, βιβλία για τα αξιοθέατα, καπέλο, παπούτσια και τσάντα για το πλοίο και δανείστηκα μία μικρή φωτογραφική μηχανή.

Έτσι, μέχρι να έλθει η πολυπόθητη ημέρα της αναχώρησης, είχα ήδη αποκτήσει τη νοοτροπία του τουρίστα. Ξεκινήσαμε λοιπόν με πρώτο σταθμό τη Σκιάθο. Στο πλοίο συνταξιδιώτες μας ήταν ορισμένοι Γάλλοι, πέντε ή έξι Ιάπωνες, αρκετοί πολύβουοι Ιταλοί, περισσότεροι Γερμανοί, μία παρέα Ιρλανδών, ένα νεαρό ζευγάρι Σουηδών και μόνο μερικοί Έλληνες. «Ευκαιρία να δοκιμάσουμε τα Αγγλικά και τα Γαλλικά μας», είπα στη φίλη μου.

Οι μέρες πέρασαν πολύ γρήγορα αλλά οι ευκαιρίες για συζήτηση ήταν αρκετές. Μερικά από τα θέματα ήταν: το Ασκληπιείο της Κω, οι Κούροι της Νάξου, η προϊστορική πολιτεία της Σαντορίνης, τα σπίτια, τα υλικά τους και το σχέδιο των σημερινών νησιωτικών οικισμών, οι σαλάτες, ο μουσακάς, τα είδη των ψαριών, η χρήση του λαδιού και των μυρωδικών στα φαγητά.

Κατά τη διάρκεια του ταξιδιού στο πλοίο, μπορούσαμε να κολυμπήσουμε στην ευρύχωρη πισίνα, να παίζουμε συναρπαστικές παρτίδες σκακιού σε μία τεράστια σκακιέρα, να ψωνίσουμε ρούχα και καλλυντικά, να κουρευτούμε ή να

χτενιστούμε στο κομμωτήριο, να παρακολουθούμε το βραδινό καλλιτεχνικό πρόγραμμα ή να τραγουδούμε ελληνικά, αγγλικά ή και ιταλικά τραγούδια, με τις εύθυμες παρέες, όπου κάποιος έπαιζε πιάνο ή κιθάρα. Φαντάζομαι ότι αυτές τις μοναδικές διακοπές θα τις θυμάμαι για πολλά χρόνια.

VI.B. Περίληψη προφορικού λόγου

VI.B. α) Διαβάζω τη δημοσιογραφική περίληψη μιας συζήτησης

Ερώτηση σύντομης απάντησης

Να διαβάσετε το ακόλουθο κείμενο και να απαντήσετε στις ερωτήσεις που δίνονται.

Παρά τις αντιρρήσεις των γειτόνων, ένα ζευγάρι από την παραλία της Βόρειας Καλιφόρνιας πήραν άδεια την Τρίτη να διακοσμήσουν το σπίτι τους με ένα γλυπτό ύψους 5,5 μέτρων στην εξώπορτα, αποτελούμενο από 30 θερμοσίφωνες και δύο τροχόσπιτα. Το Δημοτικό Συμβούλιο, αφού είδε ένα μοντέλο του καλλιτεχνήματος, ψήφισε 3-1 υπέρ της δημιουργίας του γλυπτού. Θα αναρριχηθεί γύρω από ένα πεύκο στην πίσω αυλή του σπιτιού του Τζων και της Μαρί Φορντ. Ο Δήμαρχος διαφώνησε, λέγοντας ότι το γλυπτό στερούσε τη θέα των γειτόνων. «Είναι μια νίκη της ελευθερίας της έκφρασης», είπε η καλλιτέχνης Νάνσυ Ρούμπινς από το Λος Άντζελες, η οποία θα δημιουργήσει το γλυπτό. «Θα ήταν μια άσχημη μέρα αν μια κοινότητα, η οποία πιστεύει ότι υποστηρίζει τις τέχνες, αποκλείσει ένα καλλιτέχνημα σε μια ιδιωτική αυλή».

Το γλυπτό υπήρξε το επίκεντρο της έντονης διαμάχης των γειτόνων. Οι κάτοικοι, οι οποίοι ζουν κοντά στο σπίτι των Φορντ, αποκάλεσαν το γλυπτό σαβούρα και παραπονέθηκαν ότι το καλλιτέχνημα θα έκοβε τη θέα τους και θα κατέστρεφε το χαρακτήρα της γειτονιάς.

Ο Ντέιβιντ Ντόουλ, ο οποίος μένει απέναντι από τους Φορντ, είπε ότι σκεφτόταν να πάει το δημοτικό συμβούλιο στο δικαστήριο για την ενέργειά του. Προκειμένου να κατευνάσει τους γείτονες το δημοτικό συμβούλιο ενέκρινε το γλυπτό, αλλά με την προϋπόθεση, οι Φορντ να το τοποθετήσουν όσο χαμηλότερα γίνεται στην αυλή και να διακοσμήσουν την περιοχή με ένα άλλο δέντρο και ένα φράχτη. Οι αρμόδιοι του Υπουργείου Περιβάλλοντος είπαν ότι τα επιπλέον φυτά θα έκρυβαν το γλυπτό από τους γείτονες.

C.Rich, *Ειδησεογραφία και Ρεπορτάζ*, εκδ. Ελλην., Αθήνα 1997
σσ. 412-13, απόσπασμα ελαφρά διασκευασμένο

α) Ποιο είναι το θέμα του άρθρου;

β) Πόσες και ποιες διαφορετικές απόψεις παρουσιάζονται σ' αυτό;

Να τις διατυπώσετε.

- γ) Πόσες και ποιες πηγές πληροφοριών είχε στη διάθεσή του ο συντάκτης του άρθρου; Σε πόσους και ποιους ανθρώπους είναι πιθανόν να απευθύνθηκε ο δημοσιογράφος για να συγκεντρώσει τις πληροφορίες του;
- δ) Συμμερίζεται ο δημοσιογράφος κάποια από τις απόψεις που παρουσιάζει; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

**VI.B. β) 1. Παρουσιάζω (σε προφορικό και γραπτό λόγο)
περίληψη μιας συζήτησης**

Ερώτηση ελεύθερης ανάπτυξης

Εναλλάσσοντας κανάλια στην τηλεόραση, συναντήσατε την ακόλουθη συζήτηση που σας φάνηκε ενδιαφέρουσα και την παρακολουθήσατε με προσοχή. Αργότερα μεταφέρετε περιληπτικά στους οικείους σας το περιεχόμενο της συζήτησης. Να συνθέσετε μία τέτοια περίληψη και να διατυπώσετε το θέμα της συζήτησης.

Δ. Δ. : Το ερώτημα είναι, στις τηλεοπτικές ειδήσεις βλέπουμε ενημέρωση ή σώου;

Μ. Π. : Κατά τη γνώμη μου, η ενημέρωση μπορεί να είναι *και* θέαμα. Για να κάνουμε τηλεοπτική ενημέρωση, φυσικά χρησιμοποιούμε την εικόνα. Το θέμα είναι ποια εικόνα; Την εικόνα της πραγματικότητας -αυτής τέλος πάντων που μπορούμε να έχουμε, δεδομένου ότι και η πραγματικότητα κάθε φορά εξαρτάται από την ευαισθησία του δημοσιογράφου- ή εικόνα κατασκευασμένη; Ή ένα τίποτε που το κάνουμε μεγάλο θέμα;

Σ. Τ. : Το ζήτημα είναι ποιο και πόσο τμήμα της πραγματικότητας μαθαίνουμε. Μπορεί να παρουσιάσει κανείς στην τηλεόραση αληθινές ειδήσεις από τον πόλεμο, όταν το CNN δίνει αυτές που έχει προαποφασίσει το Πεντάγωνο;

Π. Τ. : Το ερώτημα «ενημέρωση ή σώου είναι εκατό χρόνια παλιό. Από τη στιγμή που οι εφημερίδες αρχίζουν να πουλάνε στα περίπτερα και συνεπώς οι πωλήσεις τους εξαρτώνται από την είδηση που προβάλλουν ως πρώτο θέμα, από τότε έχει τεθεί το ερώτημα: «Μπορώ να φτιάξω ψεύτικες ειδήσεις, για να πουλήσω εφημερίδες;» Αυτό

είναι το ερώτημα που έχει τεθεί στις ΗΠΑ από τα τέλη του προηγούμενου αιώνα. Ο πρώτος ψεύτικος πόλεμος ήταν ο αμερικανοϊσπανικός πόλεμος που έγινε στην Κούβα και που ο πρόεδρος Ρούσβελτ τον κέρδισε στήνοντας φωτογραφίες από ανύπαρκτες μάχες στις οποίες εμφανιζόταν νικητής, ενώ ο ίδιος βρισκόταν μερικές εκατοντάδες χιλιόμετρα μακριά από το μέτωπο. Στεκόταν και τον φωτογράφιζαν σε δήθεν πόζα μάχης. Βέβαια, αυτό που ήταν τότε παρεκτροπή της λειτουργίας της βιομηχανίας της ενημέρωσης, τώρα γίνεται πια βασικός τρόπος ζωής. Εάν το ερώτημα τότε ήταν πώς θ' αμυνθούμε απέναντι στην τάση της βιομηχανίας να πει ψέματα, το ερώτημα τώρα είναι πώς μπορούμε να βρούμε ένα ίχνος αλήθειας μέσα σε μια βιομηχανία που έχει μάθει να λειτουργεί με εικονικές ειδήσεις και υπερβολές. Το πρόβλημά μας είναι πώς θα προστατευτούμε από μια βιομηχανία που έχει απεριόριστες ικανότητες να πει πειστικά ένα ψέμα.

Θ. Ρ. : Εγώ θα θυμίσω ότι ένας αμερικανός διευθυντής εφημερίδας, τότε με τον πόλεμο στην Κούβα, είχε στείλει πρώτος έναν δημοσιογράφο, ο οποίος του έστειλε ένα τηλεγράφημα μιας γραμμής: «Ο καιρός είναι καλός. Μόνο πόλεμο δεν βρίσκω». Και εκείνος του απάντησε: «Φτιάξε εσύ το ρεπορτάζ και θα φτιάξω εγώ τον πόλεμο».

Α. Π. : Είναι πιο εύκολο αν παιχτεί αυτό το παιχνίδι στο αμερικανικό κοινό. Δεν ξέρουν καν πού πέφτει η Αλβανία.

Σ. Κ. : Να σας πω για την Αλβανία. Πέρυσι το 90% από τις σφαίρες που έπεσαν, έπεσαν για τα δελτία ειδήσεων των οκτώμισι. Τώρα σ' αυτό το παιχνίδι υπήρξαν ορισμένοι δημοσιογράφοι που δεν έπαιξαν, κράτησαν την αξιοπρέπειά τους. Για παράδειγμα, ο **Τ.Τ.** δεν έδειχνε ριπές.

Θ. Ρ. : Το κατήγγειλε μάλιστα.

Σ. Κ. : Είχε πίεςεις, διότι του έλεγαν: στ' άλλα δελτία πέφτουν πυροβολισμοί, εσένα πού είναι οι δικές σου σφαίρες; Και έλεγε «δεν έχω». Θέλω να πω είναι και θέμα προσωπικό, δικό μας. Γιατί αν ήθελε μπορούσε να έβαζε και σφαίρες. Με την εξέλιξη της νέας τεχνολογίας, έχει υπάρξει ένας καταγιγισμός ψεύτικων εικόνων. Δεν υπάρχει αυτή τη στιγμή ακίνητη εικόνα που να μην είναι επεξεργασμένη. Άρα βρισκόμαστε μπροστά σ' ένα νέο πρόβλημα, όπου οι εικόνες που βλέπουμε είναι τελείως πλαστές.

Σ. Τ. : Ποτέ στην ιστορία δεν μπορούσε να γίνει αυτό τόσο πειστικά, όσο σήμερα. Η εφημερίδα και η φωτογραφία δεν μπορούσαν να το κάνουν αυτό πριν 30 χρόνια. Σήμερα το Μέσο καθοδηγεί τον δημοσιογράφο -δηλαδή η τηλεόραση. Ξαφνικά ο δημοσιογράφος μετατρέπεται σε σκηνοθέτη, σε παραγωγό, σε εικονολήπτη και δίνει το δίλεπτο ρεπορτάζ, ανάλογα με τη δική του κουλτούρα και μόρφωση, ή σαν μια ελληνική ταινία, για να χαρεί ή να κλάψει ο θεατής. Οι συζητήσεις που γίνονται τον τελευταίο καιρό είναι πώς θα κάνουμε τα ρεπορτάζ με βάση την εικόνα. Το ερώτημα που θέτω εγώ είναι αν το ρεπορτάζ με την εικόνα θα είναι καλύτερο για την ενημέρωση ή χειρότερο; Κι έπειτα, τι ωθεί τον συνάδελφο να κατασκευάσει ένα ψέμα αντί να ετοιμάσει ένα ρεπορτάζ;

Α. Π. : Η ανάγκη να μείνει στο κανάλι και να διατηρήσει τη δουλειά του, κατά κύριο λόγο. Τι να κάνουμε;

Σ. Τ. Αυτή είναι η ανάγκη, λοιπόν.

Π.Τ. : Να προχωρήσουμε ένα βήμα; Η ανάγκη που κάνει τον φιλόδοξο ρεπόρτερ να στήνει πίσω του Αλβανούς να πυροβολούν είναι η ίδια που κάνει το κανάλι να παίζει το βίντεο στον Πόλεμο στον Κόλπο, ακόμη κι αν υποψιάζεται ότι είναι πλαστό. Διότι έχω ένα δελτίο ειδήσεων, που πρέπει να γεμίσω με πράγματα που πουλάνε. Η ανάγκη να πουλήσουμε ένα προϊόν είναι που μας κάνει όλους ευάλωτους. Τον ρεπόρτερ, τον αρχισυντάκτη, το σύστημα ολόκληρο.

Θ. Ρ. : Παίζουμε ένα παιχνίδι. Πρέπει να το καταλάβουμε.

Σ. Κ. : Εντάξει, ασφαλώς όλοι παίζουμε σ' ένα σύστημα, όμως δεν μπορούμε να τους βάλουμε όλους στο ίδιο τσουβάλι. Όπως και στους πολέμους, για τους οποίους συζητάμε, υπήρξαν και ρεπόρτερ που σκοτωθήκανε. Υπάρχουν λύσεις που πρέπει να τις προωθήσουμε κι εμείς. Για παράδειγμα, οι πιο σοβαροί Γερμανοί φωτογράφοι έκαναν μια ένωση και απαγορεύουν την αλλοίωση των φωτογραφιών τους και διώκουν αυτούς που τις αλλοιώνουν. Οι δε φωτογραφίες κυκλοφορούν με ένδειξη γνησιότητας. Ακόμη, αυτή η δίκη που έγινε τώρα για τα πλαστά ρεπορτάζ στη Γερμανία ήταν εξαιρετικά ενδιαφέροντα. Το ξέρετε ότι δεν μπορούσε ο δικαστής να τιμωρήσει το κανάλι που παρουσίασε κατασκευασμένες εικόνες στους τηλεθεατές; Δεν υπάρχει νόμος. Μπορούσε να τιμωρηθεί μόνο αυτός που πουλούσε στο κανάλι πλαστά.

Σ.Τ. : Γιατί όμως δεν μαθαίνονται αυτά, γιατί αυτή η σιωπή γύρω από το επάγγελμά μας; Μπορεί να γίνει μια κριτική, ένας διάλογος επιτέλους;

Θ. Ρ. : Βεβαίως να γίνει. Αλλά δεν μπορούμε να βρούμε λύσεις για όλους. Γι' αυτό επιμένω στην ατομική ευθύνη των δημοσιογράφων. Γιατί η σωστή δημοσιογραφία γίνεται από ανθρώπους που προχωράνε μόνοι τους, που θεωρούν ότι κάνουν αυτό που λείπει η συνείδησή τους, η κουλτούρα τους, η παιδεία τους, η ανατροφή τους.

Σ.Τ. : Πιστεύετε δηλαδή ότι ο δρόμος είναι: ο καθένας μόνος του;

Π.Τ.: Όχι ακριβώς. Αν καθένας από εμάς σώζει την ψυχή του, κάτι θα γίνει και στο σύνολο.

Σ. Τ. : Ας ελπίσουμε λοιπόν.

Η ανωτέρω συζήτηση προέρχεται από τον περιοδικό τύπο και είναι συντομευμένη και διασκευασμένη.

VI.B.β) 2. Λεξιλόγιο

Ερώτηση αντικειμενικού τύπου

Ένας μαθητής κατέγραψε τις προτάσεις που υποβλήθηκαν στην πρώτη συνάντηση της περιβαλλοντικής ομάδας του σχολείου του, για να γράψει τα πρακτικά. Βοηθήστε τον να επιλέξει το σωστό ρήμα στον σωστό χρόνο, ώστε το κείμενό του να δίνει αντιπροσωπευτική εικόνα της σύσκεψης.

Την περασμένη Πέμπτη, 6.10. 1998 και ώρα 6.00 μ.μ., στην αίθουσα τελετών του σχολείου πραγματοποιήθηκε η πρώτη συνάντηση της περιβαλλοντικής ομάδας του Β2 με θέματα : α) επιλογή του προγράμματος και β) προγραμματισμός και κατεύθυνση της έρευνας.

Ο κ. διευθυντής (απευθύνομαι, προλογίζω, ανακοινώνω / μετοχή) τη σύσκεψη συνεχάρη την ομάδα για την πρωτοβουλία της και τη(ν) (τονίζω, επισημαίνω, διαβεβαιώνω) για την οικονομική και ηθική συμπαράσταση του σχολείου στις εργασίες της. Στη συνέχεια, ο επικεφαλής της ομάδας, καθηγητής κ. Κ.,

(αντιπροτείνω, εισηγούμαι, δηλώνω) ως θέμα της εργασίας τη μελέτη του υγροβιότοπου της περιοχής μας και (επισημαίνω, υπογραμμίζω, προτείνω) να ερευνηθεί η εγχώρια χλωρίδα και πανίδα και η σχέση της με τη ζωή των κατοίκων. Έπειτα

(παίρνω το λόγο, αντικρούω, συμφωνώ) τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας.

Ο Α., αφού (αναφέρομαι, προσθέτω, ανακοινώνω) (σ)τους κινδύνους που απειλούν σήμερα τον υγροβιότοπο, (δηλώνω, υποστηρίζω, υπαινίσσομαι) να καταγραφούν στην εργασία, ώστε να ευαισθητοποιηθούν όλοι απέναντί τους.

Ο Β. (συμφωνώ, διατυπώνω τη γνώμη, επισημαίνω) μία ομάδα να φωτογραφίσει όλα τα είδη της εγχώριας πανίδας και χλωρίδας. Ο Γ. (αντιπροτείνω, συμπληρώνω, παρεμβαίνω) να συμπεριληφθούν στην εργασία και εικόνες πουλιών και ζώων από αγγεία της αρχαίας ελληνικής τέχνης και της λαϊκής παράδοσης.

Τότε ο Α. (θίγω το θέμα, παρεμβαίνω, αντιπροτείνω) και (καταλήγω, αναλύω, τονίζω) ότι αν η εργασία στραφεί προς αυτήν την κατεύθυνση, κινδυνεύει να μεταβληθεί σε ιστορική ανάλυση.

Ο Γ. όμως (δευτερολογώ, αναφέρομαι, διαβεβαιώνω / μετοχή) (αντικρούω τα επιχειρήματα, συζητώ διεξοδικά, αναιρώ όσα είπα) του Α. και (υποστηρίζω, αντιπροτείνω, εισηγούμαι) ότι τα στοιχεία αυτά είναι απαραίτητα για την ολοκληρωμένη μελέτη του θέματος. Ο Α. (ανασκευάζω τα επιχειρήματα, αναιρώ όσα είπα, συμφωνώ) και το θέμα (ανοίγω, κλείνω, θίγω).

Η συζήτηση (τερματίζομαι, εξαντλούμαι, υπαινίσσομαι) στις 8 μ.μ., αφού (συζητούμαι διεξοδικά, ανακοινώνομαι, αναφέρομαι) οι προτάσεις που διατυπώθηκαν και αποφασίστηκαν τα εξής:

- α) Ως θέμα εργασίας επιλέγεται η μελέτη του υγροβιότοπου της περιοχής.
- β) Η περιβαλλοντική ομάδα θα χωριστεί σε τέσσερις υποομάδες, καθεμιά από τις οποίες θα αναλάβει έναν ιδιαίτερο τομέα έρευνας.
- γ) Η έρευνα θα στρέφεται προς δύο κατευθύνσεις: προς το παρελθόν (ιστορική σύνδεση και προς το παρόν (σημερινές συνθήκες).